

אסור להישבר ולהיעצב משום מצב, כי כשנזכה להבין, נראה שהכל רק לטובתנו!!!

ובכבשנים, בערבות סיביר ובמרתפים של נ.ק.וו.ד. אך אנו רואים גם את ה'לא אכל'.

ולכן אָסְרָה נָא וְאָרָאָה אֶת הַמֶּרְאָה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֶּנֶה, פ"י, לראות ולהבין את כל ההיסטוריה של עמנו באור אחר, אז עס דאכט זיך מיר אז עס ברענט אבער דער אמת איז אז עס ברענט נישט (-שהאמת היא שרק נראה כאילו בוער, אבל לעתיד יתגלה שלא היה בוער כלל וכלל).

וזה הסימן לכלל ישראל לדורות, לעתיד לבא באחרית הימים נדע שמה שעברנו במשך הדורות כל השריפות והרציחות, רדיפות וגלויות וכו', שזה מעורר תמיהה כיצד אפשר לאחר כל מה שסבלנו ועברנו הסנה בוער באש אנחנו קיימים, הלא זה דבר בלתי אפשרי והסנה איננו אכל אלא שאז יודוע שכל זה היה רק כמדומה (עס דאכט זיך מיר אז עס ברענט).

ועפ"י מובן היטב דברי חז"ל הק' (ספרי) על הכתוב אֶתֶּה הַחֲלוֹת הַרְאֹת אֶת עֲבָדָךְ וְגו' (דברים ג, כד), "נסים וגבורות, שנאמר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסְרָה נָא וְאָרָאָה (שם)". כלומר, חז"ל מגלים לנו, כי הנסים והגבורות שמראה הקב"ה לעם ישראל, החלו אז באותו מעמד של בעירת הסנה.

התחלה אין הכוונה שזו היתה הפעם הראשונה, אלא כאן היה השורש והראשית של כל המאורעות שעתידיים ללוות את עם ישראל, הסנה הוא הוראה לדורות, לומר לך, שלמרות כל מה שיעבור על כלל ישראל הרי הם בבחינת הסנה בוער באש אבל והסנה איננו אכל.

« היינו כחולמים - כל הצרות והמשברים הם רק דמיון'!! »

ובענין זה, יש ביאור נורא מכ"ק בעל האמרי אמת זצ"ל, אשר נאמר על ידו, כמה חדשים אחרי השואה האיומה, בשעה שהאדמו"ר מגור השתקע בארץ ישראל, לאחר שראה בעיניו את הסנה בוער, את אותם אלפי יהודים ובתוכם רבבות חסידיו ומעריציו, וכן בני משפחתו ומשפחתם, אשר הומתו בכל מיני מיתות משונות ע"י הצוררים ימ"ש, וכשהגיעו ראשוני הפליטים אירח את אחד מהם על שולחנו בסעודת שבת קודש, וכך אמר ודרש:

כתוב אצל הלוחות וְאֶשְׁכְּרָם לְעֵינֶיכֶם (דברים טו, יז), וצריך להבין, מהו כוונת משה רבנו להדגיש שהשבירה היתה לעיניכם.

וביאר זאת באופן נפלא, דהנה חז"ל אומרים (בב"ב יד:) "לוחות ושברי לוחות מונחים בארון". ונשאלת השאלה אם הם שבורים למה באמת הניחם בארון.

והנה מצינו אצל יוסף, שבזמן שאסר את שמעון, כתוב וַיֹּאסֶר אוֹתוֹ לְעֵינָיִם (בראשית מב, כד), ושם מפרשים חז"ל (בר"י צא, ח) "לא אסרו אלא לעיניהם, כיון שיצאו הוציאו והאכילו והשקהו". וזוהי כוונת משה לומר לישראל, גם שבירת הלוחות זה היה רק לעיניכם, לפי ראות עיניכם, אך לאמיתו של דבר הם שלמים וקיימים, ובגלל זה צריכים לשים בארון. וכן בכל הזמנים כשיש שבירת הלוחות זה רק לעינינו, ולאמתו של דבר אין שום כח בעולם שיכול להתגבר עלינו ח"ו, עכ"ד.

ועד"ז פ"י בספר אהל יעקב (להמגיד בדובנא זצ"ל, בחתימת ספר בראשית) את דברי הנביא וּפְדֹיֵי יְהוָה יִשְׁבּוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רִאשֻׁם

« וכי התנצל השי"ת למשה רבינו?? »

כתיב בפרשה וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' (שמות ו, ב). ופירש"י שם וז"ל: "ויאמר אליו אני ה', נאמן לשלם שכר טוב למתהלכים לפני בתמים. ולא לחינם שלחתך כי אם לקיים דברי שדברתי לאבות הראשונים וכו'", עכ"ל.

המפרשים הקשו, מהי תשובתו של הקב"ה באמרו 'לא לחנם שלחתך אלא לקיים את דברי שדברתי לאבות הראשונים', וכי עלה על דעתו של משה שנשלח לחינם שצריך הקב"ה לומר לו לא לחנם שלחתך, הרי כל טענתו של משה היתה מדוע מאז שבא לדבר אל פרעה הורע לעם הזה והוכבד עול שעבודם (עיין ברא"ם).

עוד צריך להתבונן, כי בסוף פרשות שמות אנו רואים שמשה רבינו טען להקב"ה ב' טענות, א', למה הרעתה לעם הזה, וב', למה זה שלחתני (שמות ה, כב), ובזה שאמר לה הקב"ה 'לא לחנם שלחתך וכו'', ענה לו רק על שאלתו השניה, ולא על שאלתו הראשונה.

עוד צריך להתבונן בדברי התרגום יונתן בן עוזיאל שמפרש כאן 'שהקב"ה א"ל אני הוא שנגליתי עליך בסנה', וצ"ב, למה זה הזכיר לו עכשיו מה שנגלה עליו בסנה.

« האם הסנה בער או לא?? »

כדי לבאר התרגום, צריכין לעיין בפסוקים שבענין הסנה. וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינֶנּוּ אָכָל. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסְרָה נָא וְאָרָאָה אֶת הַמֶּרְאָה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֶּנֶה. וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לְרֹאשׁ וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה (שמות ג, ד-ב),

לכאורה לשון הפסוקים אינם מובנים, שהנה התורה הק' מתארת את המצב במילים ברורות שהיה הסנה בוער באש, אך והסנה איננו אכל. וא"כ איך כתוב מיד אח"כ, שמשה רבינו ניגש לראות מדוע לא יבער הסנה, והלא מקרא מלא הוא, שהסנה בער אלא שאיננו אכל.

וביאר הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל בשם רבו הגאון רבי אברהם יצחק בלאך זצ"ל, שהרי אמרו חז"ל שבאותו מעמד הראה הקב"ה למשה רבנו את כל העתידות של כלל ישראל, הראה לו דור דור ודורשיו, דור דור ומנהיגיו, והראה לו את כל מה שעתידי להתרחש לבני ישראל במשך הגלות הארוכה ומרה, שאנו נמצאים בה עד היום. והנה כאשר ראה משה רבנו את כל מה שעתידין בני ישראל לסבול, חשב לעצמו, הלא לא יתכן לעמנו שום קיום, וכ"ש שלא יתכן לעמנו שום עתיד.

לכן אמר משה רבנו, שמן המוכרח הוא שבאמת הסנה אינו בוער, פ"י כל הרדיפות וכו', אינם אלא שנראה לנו כאילו הם בוערים, וזהו סוד קיומו של כלל ישראל, זוהי מציאותו והוויתו, בוער הוא כלל ישראל באש, אבל איננו אכל, זהו המהלך השמימי, ואין להבינו בכלי המחשבה של מציאות קיימת הלא לעינינו בוער הסנה, בעירה שלא היתה דוגמתה, לעינינו עולה הסנה בלהבות כבשנים וקרמטוריומים בגטאות ובתאי גזים, במחנות

והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת, לעולם הבא כולו טוב הטוב והמטיב".

ומבאר כי עתה בעולם הזה רק בבשורות טובות מרגישים בחוש את הטוב שבהם, אבל בהיפוכו ח"ו, בבשורות רעות רח"ל, אין מרגישים את הטוב, רק יודעים ומאמינים מפי חז"ל שהכל לטובה, לכך מברכים דיין האמת. אבל לעתיד לבוא יהיה ה' אחד, שישגו ויראו בעין חושית שגם מה שנראה כמדת הדין הוא ממקור החסד, והכל לטובה בלבד, בחינת הוי', ממילא יברכו אז על הכל הטוב והמטיב.

ולא עוד, אלא שאז נכיר ונראה למפרע, שכל מה שעבר עלינו בגלות, שהיה נראה כמדת הדין, באמת היה הכל חסד ורחמים, ונודה לו ית' על הכל, כמאמר הנביא וְאֶמְרֶתְּ בַּיּוֹם הַהוּא אֲוֹדָה ה' כִּי אֶנְפַּתְּ בִּי (ישעיהו יב, א), וכמו שפירשו בגמ' (נדה לא). במה הכתוב מדבר, בשני בני אדם שיצאו לסחורה וישב לו קוץ לאחד מהן והיה מוכרח להתעכב, התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו בים, התחיל מודה ומשבח. ככה על דרך זה יהיה אצל כלל ישראל בעת הגאולה, שנודה להשי"ת על כל הטוב והחסד שגמל עמנו בשנות הגלות, שלא ידענו ולא הרגשנו שהוא חסד ורחמים, והיה נדמה לנו כדינים.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁגּוּ וְנִסּוּ יִגְוֹן וְאֶנְחָה (ישעיהו לה, י), וז"ל שם: "...אשר מלת 'ונסו' אין לה שחר. אמנה מליצת הנביא ע"ה היא על דרך מה שכתוב וַיַּחַר אֶף בָּלֶק אֶל בָּלָעַם וַיִּסְפֹּק אֶת כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלֶק אֶל בָּלָעַם לֵקֵב אִיבִי קְרֹאתֶיךָ וְהִנֵּה בִּרְכָתְךָ בְּרַךְ זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. וְעַתָּה בִּרְח לֶךְ אֶל מְקוֹמְךָ (במדבר כד, י-א), כי הנה בשיבוא הרופא אל החולה ולא ימצא תרופתו, עם כל זאת המשפט להחזיר אותו למקומו בכבוד, כי התחת אלהים הוא. אמנם אם נתוודע שלא ידע הרופא מאומה ממהות מחלהו ומלבד מה שלא העלה לו ארוכה עוד הוסיף החלולות בסמים הזרים אליו, הנה בשובו לביתו יאמרו עליו כי הוא ברח בחרפה ובזו, וזהו לקוב כו' והנה ברכת ברוך כו' ועתה ברח כו'".

"הוא הדבר בעניננו, כי הנה עתה רבתה בנו האנחה והתוגה על המקרים העוברים עלינו, ולעתיד אי"ה נראה עין בעין בפרטי הטובות מאין יבואו, ומבטן מי יצאו ואי זה מקום צמיחתם, שהוא רק מהמאורעות שהרינו עליהם יגונות ואנחות, ואם כן יתגלה אשר למפרע לא היה מקום אל האנחה, וזהו 'ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם', ובדרש (שבת פח). שמחה שמעולם, כלומר ישמחו למפרע על סבל הרעות, וזהו ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה וכנ"ל".

"וזהו שהביאו ז"ל במדרש (בר"ד ק, יג) מאמר הנביא וְהִפְכָּתִי אֲבָלָם לְשִׁשׁוֹן וְנִחְמָתִים וְשִׁמְחָתִים מִיְּגוֹנָם (ירמיהו לא, יב), אשר לכאורה לא ידענו איככה יתהפך האבל אל הששון. ולדברינו יצדק מאד, כי לעתיד יתגלה אשר היגון והאבל היו כמו אכזב, כי היה ראשית ושורש השמחה, וזהו 'והפכתי אבלם לששון'".

"ולכן כשיבוא הקב"ה לנחם אותנו על המקרים הרעים שהתגולל עלינו ועל מה שאנחנו עוזבים ממנו כל משך הזמן ההוא, ויאמר כי כולם היו לתכלית הטוב ולחסד עולם, למען לא נבוש על בושת עלומנו וחרפת אלמנותנו, וודאי כי תתנחם נפשנו בשנשמע כדברים האלה מאת הפועל המרחם יתברך בעצמו, היודע המחשבות שהוא חושב עליו מחשבות שלום ולא לרעה, לתת לנו אחרית ותקוה". עכ"ל.

« **הכל טוב הגמור - רק צריך הבנה עמוקה לראות אותו!!** »

כתב הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, וז"ל: "הרבה אנשים אבדו אמונתם בזמן השואה, כאשר ראו בעיניהם איך מליוני יהודים נטבחים בכל מיתות משונות ואין מרחם עליהם. וכל אלו הצרות, אם יסתכל האדם עליהם בלב נכון, לא יכשל ולא יפגע, אדרבה ייטיב דרכו ופעליו, ויתחזק בה' ויאמר וְאֵי קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי טוֹב שֶׁתִּי בְּאֲדָנִי יְהוָה מִחֲסִי לִסְפֹּר כֹּל מַלְאכֹתַיִךְ (תהלים עג, כח)", עכ"ל.

בספר הזכרון לבעל **מכתב אליהו** (עמוד קל"ג), נכתב בשם הרב דסלר זצ"ל בזה"ל: "הנה השי"ת יהפך את הקללות לברכות, אם כן עלה בדעתי אפשר לאמר על פי דרך הדרוש, כל התוכחות האמורות בפרשה, ב' פירושים להם, ויש בכל אחת פירוש אחר השונה מן הפשט אשר הוא לברכה, אלא שהוא ברמז או נסתר. ואי"ה כשיזכנו השי"ת בביאת הגואל, נדע איך הוא ממש כל הענינים ברכות גמורות, הנה לעת עתה אפשר להשתדל בדרך דרוש איך להבין ענין הברכה בכל אחת מן התוכחות."

אמנם באמת גם זולת הדרוש, היסוד הוא אמיתי, כי אפילו התוכחות כפשטן ברכות הנה, ובשוב ה' את שיבת ציון נראה כי היינו כחלמים (תהלים קכו, א), אשר כל הגליות והצרות היו רק רעות בחלום, אבל באמת כל צרה וצרה לא היתה צרה כלל, אלא טובה גדולה ורחמים גדולים וכו', עכ"ל.

עד"ז מפרש בספר **איי הים** (מהגאון בעל אפיקי יהודה זצ"ל), דא"י **בגמ'** (פסחים ג.) על הכתוב וְהִנֵּה ה' לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי ד' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד (זכריה יד, ט), "אטו האידנא לאו אחד הוא, אמר רבי אחא בר חנינא, לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה על בשורות טובות אומר ברוך הטוב

« **הכל טוב הגמור - רק צריך הבנה עמוקה לראות אותו!!** »

ועי"פ כל זה מבאר החתם סופר את פסוקי הפרשה. שמה שכתוב וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' (שמות ו, ב), זוהי תשובה על מה ששאל משה רבינו ע"ה, לָמָּה הִרְעַתָּה לָעָם הַזֶּה וְגו', וּמֵאֲזַ בְּאֵתִי אֶל פְּרַעֲה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הִרַע לָעָם הַזֶּה (לעיל ה, כג). כי הקב"ה השיב לו למשה, שכל זה שאתה רואה, באמת מצד הרחמים הוא. וידבר אלוקים אל משה - מידת הדין, ויאמר אליו אני ה' - בעל הרחמים, כלומר, גם מה שנהגתי בהם במידת הדין הוא גם כן מצד הרחמים, כי קושי השעבוד, שהכביד פרעה את העבודה עליהם, זה גרם למחר את הקץ.

משל למי שהיה לו מכה מכוערת שהיה ראוי להתייגר בה ימים רבים, עד שתתבשל המורסא ותיפתח מאלהי, ובא רופא רחמן והניח עליו תחבושת שורף ומכאיב מאוד ביסורים יותר קשים ומרים, כדי שעיי"ז זה תיפתח המורסא מיד והמכה תתרפא במהירות, כך היו ישראל ראויים להיגאל אחר ארבע מאות שנים, והקב"ה ברחמיו סיבב שתכבד העבודה עליהם, כדי שקושי השעבוד יחיש את הגאולה.

ועד"ז מבאר החפץ חיים את הפסוק וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם (שמות יד, לא), שלכאורה קשה, הלא קריעת ים סוף לא היתה במצרים, ומה זה שאמר שראו עתה את היד הגדולה אשר עשה ה' **במצרים**. וביאר הכוונה, כי עד עתה לא הבינו את ענין הירידה למצרים, וקושי השעבוד, וכיוצא בזה, רק עכשיו, אחרי שעברו את הים, וראתה שפחה מה שלא ראה יחזקאל הנביא אז ראו והבינו למפרע את היד הגדולה שעשה הקב"ה במצרים, שהיה הכל לטוב ולחסד.

ולפי זה מובן מה שכתב התרגום יונתן, שהקב"ה א"ל למשה 'אני הוא שנגלית עליך בסנה', היינו, בסנה גילה לו הקב"ה דכל מה דעובר על כלל ישראל זהו לטובתם, דמפי הקב"ה אין לא תצא הרעות, והכל לטובה.

וזהו גם הביאור במה שאמר הקב"ה למשה 'לא לחנם שלחתך אלא לקיים את דברי שדברתי לאבות הראשונים', דהקב"ה הבטיח שכלל ישראל יהיה במצרים ארבע מאות שנה, וכדי לקצר השנות הגלות היה צריכין לעשות קושי השעבוד, אם כן שפיר מובן מה שאמר לא לחנם שלחתך, דעי"ז נעשה הקושי שיעבוד וממילא יהיה הגאולה בקרוב, וממילא יש כאן גם תשובה על למה הרעותה, דבאמת אין רעה רק הכל לטובה כדי להגביר במקצת השיעבוד ובה לקרב הגאולה.